

Nem csak ételt osztanak

A nagy zacskó enniváló mellett a figyelem a legfontosabb ajándék. Sok érdi plébánia, gyülekezet, több egyházi szervezet is csatlakozott.

3. OLDAL

Ásó, kapa, korona...

A tavalyi számok alapján idénre is több ezer esküvő esett volna, amelyet most el kell halasztani. Érdi körképünk következik.

6. OLDAL

Irma néni 100 éves

Századik születésnapja alkalmából virággal és ajándékosmaggal köszöntötte Czirják Nagy László-nét Csőzik László polgármester.

4. OLDAL

TISZTELT ÉRDI POLGÁROK!

A segítségre szorulóknak számára Érd önkormányzata a veszélyhelyzet idejére létrehozta az alábbi elérhetőségeket:
Ingyenesen hívható telefon, ahol várjuk a 70 éven felülieket és a rászorulókat segítségnyújtás iránti igényeiket, amennyiben nincs, aki gondoskodik róluk és vállalják, hogy nem hagyják el otthonukat a veszélyhelyzet ideje alatt:

06 80 204 949

e-mail: onkormanyzat@erd.hu
www.koronavirus.erd.hu

A vírusoknak van egy trükkjük

A csendes háborúnak, amelyben élünk, nem azok a főszereplői, akik parancsokat osztogatnak, hanem akik a frontvonalban teszik a dolgukat. Például a tudósok, akik versenyt futva az idővel keresik a koronavírus el-lenszerét. Dr. Falus András immunológust, a gének és a környezet kölcsönhatását kutató genomika szakértőjét érldligeti otthonában hívtuk föl.

» CIKKÜNK A 2. OLDALON

FOTÓ: DRASKOVICS ÁDÁM

Kicsit újra kell gombolni a rendszert

Bíró Lajos, a gasztrorradalom egyik első zászlóvivője, a legendás Vörös Sárkány étterem, a Múzeum Kávéház, majd a Bock Bisztró séfje, a Magyar Bocuse d'Or Akadémia tiszteletbeli elnöke mindig egy lépéssel előrébb jár. Főzési stílusa pimasz, meghökkenítő és megunthatatlan. A munkamániás Lali séfet kérdeztük, hogy telnek a napok mostanság az érdi otthonában, és mi lesz a vendéglátással a krízis után.

CIKKÜNK A 7. OLDALON

Utcaművészet a mentőkért

Városszerte több mint húsz hasonló, színvilágában mégis egyedi, ápolónőt ábrázoló graffiti hívja fel a figyelmet az otthon maradás fontosságára, és mond köszönetet az egészségügyi dolgozóknak, illetve a közszolgálati alkalmazottak áldozatos munkájáért. Balogh Attila alkotásai közül az arany háttérű, kisebb OSB lapra készült példányt elárverezzi a város, a befolyó összegből pedig a Balatoni úti mentőállomást újítanák fel.

CIKKÜNK A 4. OLDALON

Koppány és a haverok

Új műsor indul az Érd FM 101.3-on, a fenti címmel. A három műsorvezető: Mák Dorottya, Havril Koppány és Magyar Kristóf – három érdi középiskolás – értelemszerűen főleg a saját korosztályához szól majd, hetenként egyszer, szombat délutánonként. És hogy miről fog szólni a Koppány és a haverok? Mindenről. Az első adás például arról, mennyire jött be az online oktatás, ki mire használja az otthon töltött időt, és persze ki hogy bírja a karantént.

CIKKÜNK A 13. OLDALON

A vírus túlélése azon múlik, sikerül-e behatolni a sejtbe

Döbbenetek a COVID-19 betegség statisztikái

A csendes háborúnak, amelyben élünk, nem azok a főszereplői, akik parancsokat osztogatnak, hanem akik a frontvonalban teszik a dolgukat. Például a tudósok, akik versenyt futva az idővel, keresik a koronavírus ellenszerét. Dr. Falus András immunológust, a gének és a környezet kölcsönhatását kutató genomika szakértő-jét érldligeti otthonában hívtuk föl.

Makacsul tartják magukat azok a vélekedések, amelyek szerint kísérleti laborból kikerült mesterséges vírusról van szó. A másik verzió a zoonózis, vagyis hogy úgy mutalódott a kórokozó, hogy át tudott kerülni állatról emberre. Ki fog derülni valaha, mi az igazság?

A sokféle összeesküvés-elmélet közül a jóhiszeműbék azt feltételezik, hogy abból a vuhani laboratóriumból került ki a COVID-19 betegséget okozó CoV-2 vírus, ahol a HIV elleni vakcinakísérletek is folytak. Nem gondolom, hogy mesterséges vírussal állunk szemben. Inkább zoonózis történethelett, már csak a vívó állat kérdéses. Szóba jöhet akár a tobozoka és a denevér is. A világ számos kutatóintézetében – többek között Pécsen is – sikerült már molekuláris szinten megismerni (szekvenálni) a vírust azonosító öröklítő információs készletet (genom), ami meglehetősen egyszerű: egy membránburokból és egy RNS-szálból áll. Ma már könnyű az adatbázisok alapján összehasonlítani egy genomot több másikkal, ebben az esetben megnézni, hogy van-e benne a többi koronavírushoz – tehát például a SARS-hoz, MERS-hez – képest új génszakasz (szekvenca), esetleg olyan, amely a HIV-hez köthető. Egybehangzóan azt mondják a kutatók, hogy nincs.

Merthogy természetes módon nem kerülhet bele új szekvencia?

Kicsi a valószínűsége, de persze most még semmit nem lehet biztosra venni. Keveset tudunk arról is, hogy hosszú távon milyen betegségeket okozhat a vírus. Rövid távon veszes tüdőembóliát, tehát a tüdő vízenyősdőssel járó súlyos gyulladását. Ugyanakkor idős embereknél, krónikus betegeknel nem mindig egyértelmű, mi a halál közvetlen oka. Lehet infarktus, a légzés vagy a keringés összeomlása is, ami szintén összefüggésben állhat a vírussal, és erről a halálozási statisztikák nem feltétlenül árulkodnak.

Az összes eddigi zoonózisból lett járványhoz – például a sertés, illetve madárinfluenzához vagy akár az ebolához – képest is brutálisan erőteljes a fertőzőképessége. Miért?

Mert még nincs populációs védelem. A vírusoknak van egy trükkjük, amely evolúciós előnyt biztosít nekik: olyan fehérjéhez (receptor) kötődnek, amely nélkülözhetetlen a sejt alapvető életműködéséhez. A COVID-19 betegséget

okozó vírus a tüdősejtek kapillárisaiban levő – az oxigén-átadásban szerepet játszó – receptorra tapad rá. A vírus túlélése azon múlik, sikerül-e behatolni a sejtbe, és azt ön maga szaporítására kényszeríteni. A vírus ugyanis nem igazi élőlény, nem tud önállóan szaporodni, csak a megfertőzött gazdasejtben képes magát sokszorosítani. A sejttel egyúttal nagy számban le is másoltatja a genetikai struktúráját, épp ez teszi hallatlanul változékonnyá.

Rendkívül szélsőségesen hat az egyénre, ezt mutatja például a kifejezetten sportos fizikus, Legeza Örs esete is, aki a válaszonline.hu-n publikálta, hogyan esett csaknem áldozatul a betegségnek. Igaz, ebben az egészségügyi ellátórendszer is a vírus segítségére sietett.

Az egyéni immunitás öröklött jellegzetességei sokfélék lehetnek. Lehetett az ő immunrendszerében egy olyan öröklött gyengeség, amely épp egy ilyen extrém kihívásra, amelyet ez a vírus jelent, nem tudott válaszolni, hiába volt előtte teljesen egészséges. Míg más, aki egyébként látszólag sokkal kevésbé fitt, jól reagálhat, akár úgy, hogy meg sem érzi, hogy megfertőződött.

Akin szinte észrevétlenül megy át a fertőzés, annál nem is alakul ki védettség?

Az egészséges szervezet általános immunválaszt ad a fertőzésre: ellenanyagokat termel. Más az ellenanyagok értéke, amikor a fertőzés friss, és más, amikor már kialakult az immunválasz. Amikor már van ellenanyag, de friss a fertőzés, általában még nincs védelem az újbóli fertőződéstől. A forgalomban levő ellenanyagtesztek tehát csak azt tudják megmutatni, hogy volt-e fertőzés, és rá immunválasz. Már tudjuk, hogy nemcsak ellenanyagot, hanem immunsejt-aktivációt is kell mérni. Akár a fertőződés másnapján is annyi vírus van már a szervezetben, hogy közvetlenül magát a vírust ki lehet mutatni, ezért orrból és garatnyálkahártyából vesznek mintát. Az ellenanyagot pedig vérből mutatják ki. Két teljesen különböző kérdésre ad választ a kétféle teszt, és mindkettőre szükség van. A fertőzés elején a vírus jelenlétét kell igazolni, aztán pedig arra kell keresni a választ, hogy kit izoláljanak, kit kell a legjobban védeni és figyelni. Ebben már nagyon fontos szerepe van az ellenanyagválasznak. De azt tudni kell, hogy attól még, hogy van ellenanyag a szervezetemben, lehetek fertőző.

FOTÓ: DRASKOVICS ADÁM

Tehát a betegségen átesettek is újr fertőződhetnek?

Előfordulhat, hogy nem volt elég erős az immunválasz, tehát nem tudott védelmi vonalat kiépíteni a szervezet. Az is lehet, hogy a vírus újabb hulláma kicsit már módosult, és nincs ellene védettség. Az influenzavírusok is folyton módosulnak, azért kell ellenük minden évben újra oltani.

Sokan vitatják, hogy a szezonális influenza kevésbé veszélyes.

Az adatok alapján ezt nem lehet vitatni. Döbbenetek a COVID-19 betegség statisztikái. Igaz, közel sem annyira halálos, mint a spanyolnátha az I. világháború végén. Az is olyan – gyakran vérzéses tüdőgyulladást okozó – influenzatípus volt, amelynek a pontos halálozási aránya máig sem ismert. Egyes források 50, sőt, akár 100 millió áldozatról is beszélnek. A CoV-2 most 2,8 milliónál tart, és 200 ezerhez közelít a halálesetek száma.

Mitől függ, hogy egy vírus visszatér-e később?

Nagyban függ attól, hogy immunizálódott-e a népesség nagy része, illetve, hogy sikerült-e vakcinát előállítani ellene. A nem változó vírusokat, például a fekete himlőt védőoltásokkal teljesen ki lehet iktatni. A járványos gyermekbénulás is azért tűnt el, mert a vírus, ami okozza, nem variábilis, így a Salk-oltással, valamint a Sabin-cseppekkel megelőzhető. Ennyit a védőoltás-ellenesség elképesztő veszélyeiről. Vélhetően meglesz a CoV-2 ellen a vakcina, vannak ígéretes hatóanyagok már most, ilyen például Remdesivir. Ezt az ebola ellen fejlesztették ki, de nem vált be, ami nem jelenti azt, hogy a COVID-19 ellen nem lehet jó. Igaz, most megjelent egy hír, mely szerint megbukott az első véletlenszerűen kiválasztott betegeken végzett klinikai teszten. Ez rossz hír, de tudnunk kell, hogy sok egyéb, reménykeltő kutatás folyik jelenleg is.

Úgy tűnik, a vírus fittyet hány a kormányok eltérő védekezési stratégiáira. Érintettségben az USA és Spanyolország áll az élen, Kína a sokadik helyre szorult vissza, és sem India, sem Banglades nem kiugróan fertőzött. Erre tud magyarázatot?

Egy dolog a statisztika, és más a valóság, nem is beszélve a kommunikáció megbízhatóságáról. Kínában például először eltagadták a vírust, aztán hazudtak róla, és a napokban derült ki, hogy 50 százalékkal többen haltak meg, mint amennyit közöltek. Továbbá, a populációk között jelentős a genetikai különbség. Ez összefügg a klímával, az előfertőzöttséggel, a kórokozókkal, amelyekkel az adott népesség együtt él, a „versenyta rs” vírusokkal, amelyek nem engedik elszaporodni a COVID-ot, és sorolhatnám. Az AIDS is teljesen más statisztikát produkál az afroamerikai, illetve a kaukázusi eredetű vagy a hispanoid amerikaik körében. De a cukorbetegség tekintetében is óriási eltérések figyelhetők meg az etnikumok között. Nagymértékben függ a fertőzöttség az adott kultúrától is, lásd Svédország példáját.

Svédország valóban érdekes, hiszen ott szabadjárá engedték a vírust...

Nem teljesen, mert az öregekre azért vigyáztak. Mindenesetre összefügghet a vírus terjedésével, hogy Svédországban az emberek nem lihegnek egymás nyakában, hanem vírusmentes időkben is 1,5-2 méterre állnak meg egymástól.

Nem zárták be az iskolákat, rábízák az emberekre a védekezést. A svéd stratégia az, hogy engedik a „nyájimmunitást” kialakulni. Ez mit jelent?

Azt nevezik nyájimmunitásnak, amikor olyan kevés a fertőzött, és olyan nagy a védettség, hogy már nem tudja a vírus a betegséget továbbadni. Ugyanakkor erre apellálni kockázatos, hiszen nem ismerjük a vírust. Nem tudjuk, hogy egy-két év múlva például milyen kardiovaszkuláris problémák jelentkezhetnek késői mellékhatásként.

Hogy egy ellenpéldát mondjak, Dél-Amerika például nem a távolságtartásról híres, mégis viszonylag alacsony ott a fertőzöttség.

Kommunikáció és genetika kérdése. El tudom képzelni, hogy az emberek nem vallják be, hogy megbetegedtek. Ami pedig a genetikát illeti, nagyon kevert népesség jött ott létre. Brazília az egyik legkevertebb ország a világon, ahol a meszticektől a mulattoktól át az orientális lakosságig rettentő vegyes a genetikai állomány. Ez lehet, hogy jelent valami védelmet, erre sok példát lehetne hozni, természetesen nem erre a vírusra vonatkozóan.

Ha nem C-vitaminnal, akkor mivel lehet segíteni a megelőzést?

Az immunrendszer általános erősítésére igazán a D-vitamin hatásos, de most már van annyi napsütés, hogy tudunk magunknak elegend szintetizálni. Kifejezett immunerősítők egyébként nincsenek, csak olyan vegyületek, amelyek a teljes szervezetet teszik ellenállóvá az idegenszertől az emésztőrendszeren át a veségig. Vannak olyan fertőzések, amelyek azonnal jelzik, ha az immunrendszerrel baj van, ilyenek például a szájbán kialakuló afták. A stressz, és azon belül is a gyász erősen gyilkolja az immunitást. Széles körű vizsgálat igazolta például nőknél, hogy nagy veszteség után többszörös annak az esélye, hogy az illető pár éven belül emlőrákot kapjon, azzal szemben, aki minden lényeges paraméterében hasonló, csak nem élt át gyászt.

Csakhogymaga a vírushelyzet is komoly stresszforrás.

Különösen, ha arra gondolunk, hogy a járvány fenyegettségében sokaknak még az állásuk elvesztésével is szembe kell nézniük. A munkanélkülis bizony beme gy a bőrünk alá, hat az élettani rendszereinkre, és a nyomában járó depresszió is immungyengítő hatású, sőt kihat a várható élettartamra is. Nemcsak az öngyilkosság veszélye, hanem a sejtek öregedését gyorsító úgynevezett telomer rövidülés folyamata miatt is. Ezt kimutatták például beteg gyermeküket nevelő anyáknál.

Ön például hogy éli meg ezt a veszélyhelyzetet?

Sokat üldögelek az érldligeti házunk kertjében, hallgatom a madarak csicsergését. Minden nap elvisszük a kutyát sétálni a néptelen erdőbe, más-hová lehetőleg nem megyek. Megint csak egy nők körében végzett kutatásra hivatkoznék: még a múlt század első felében emlődaganas nőket hasonlítottak össze azon szempont alapján, hogy miként tekintettek a betegségükre. Az egyik csoportba azok tartoztak, akik lelkiileg összeomlottak, a másikba azok, akik tagadták a betegséget, mondván, velük nem is történt meg, a harmadik csoportbeliek pedig megértették és vállalták az egészet, és együttműködtek a kezelőorvosaikkal. Minden más paraméterük nagyon hasonló volt. Néhány év múlva összehasonlították a túlélési adatokat. Nyilván a legrosszabb statisztika az első csoporté volt, és a legjobb az utolsóé. Meglepő módon a tagadók is inkább az összeomló csoport túlélési arányaihoz közelítették. Annnyira nem vettek tudomást a betegségükről, hogy az a védekezőképességükre is negatív hatott. Nyilván nem lehet a két élethelyzetet összehasonlítani, de az biztos, hogy sem a tagadás, sem a pánik nem vezet jóra.

Mihalicz Csilla

Csendes tragédiák a karanténban

A nagy zacskó ennivaló mellett a figyelem a legfontosabb ajándék

Van, akinek a kényszerű bezártság nem szimpla kellemetlenség, hanem olyan nehézség, amit egyedül nem tud áthidalni. Az idős férfinak, akinek nincs lába, és nem tud kimenni a boltba. Az asszonynak, akinek minden rokona meghalt, és nincs, aki rányissa az ajtót. Az anyának, akinél, míg kórházban volt, kikapcsolták az internetet, és most nem tudja, hogyan készüljön fel a tanórákra a gyereke.

Ez mind kaja? – kérdezi az idős úr, amikor átveszi a tömött nejlonszatyrot. Konzervek, olaj, liszt, egyéb tartós élelmiszerek kerültek a zacskóba.

„Tavaly amputálták a lábam, egy jó barátom szokott bevásárolni nekem, de mivel ő is elmúlt hetven, nem mer kimenni. A nővérem hoz ezt-azt, pár szem krumplit, kenyert, de ő sem fiatal már, nem cipelhet” – mondja, hozzátéve, hogy jártak már nála az érldi focisták is, akik önkéntesként vásároltak be neki. Mi most az egyházak képviselésében érkeztünk, jobban mondva Paróczai Zoltánné Mariann az, aki az ételszállítást szervezi, koordinálja és bonyolítja, én csak elkísérem az egyik útján. Tíz név és cím szerepel a listán. Mariann a kiszállításnál érdeklődik, kinek mire volna még szüksége, és az egységcsomag mellé tesz egy kis felvágottat, sajtot vagy épp kutyaeleséget. „Az érldi egyházak, gyülekezetek évek óta szerveznek vásárnapi melegételeosztást, a Szociális Gondozó Központ együttműködésével. Idén a járványveszély miatt korábban befejeződött ez az akció. Úgy gondoltuk, azokat a rászoruló idős, illetve nagycsaládos embereket, akik már korábban a szervezetek látóterébe kerültek, élelmiszercsomagot látnék el. Szinte mindegyik érldi plébánia, gyülekezet, illetve több egyházi szervezet is csatlakozott, azok a helyi vállalkozók pedig, akik a melegételeosztást támogatták, az Emberi Hang Alapítványon keresztül pénzzel segítik az akciókat. A Szent Vitus Alapítványtól is kaptunk segítséget. A raktárunk az Érd-parkvárosi Baptista Gyülekezet egyik helyiségéből van, ide hozzuk az élelmiszert, és innen szállítom az egyik kollégámmal naponta a tartós élelmiszercsomagokat” – mondja Mariann, miközben az első címre autózunk. A kertben három kutya, Mariann arról is kérdezi a kapuban álló idős urat, hogy az állatoknak van-e mit enniük. Elbeszélgetünk egy kicsit – biztonságos távolságot tartva –, és irány a következő cím.

Csakhogymaga a vírushelyzet is komoly stresszforrás.

Különösen, ha arra gondolunk, hogy a járvány fenyegettségében sokaknak még az állásuk elvesztésével is szembe kell nézniük. A munkanélkülis bizony beme gy a bőrünk alá, hat az élettani rendszereinkre, és a nyomában járó depresszió is immungyengítő hatású, sőt kihat a várható élettartamra is. Nemcsak az öngyilkosság veszélye, hanem a sejtek öregedését gyorsító úgynevezett telomer rövidülés folyamata miatt is. Ezt kimutatták például beteg gyermeküket nevelő anyáknál.

Ön például hogy éli meg ezt a veszélyhelyzetet?

Sokat üldögelek az érldligeti házunk kertjében, hallgatom a madarak csicsergését. Minden nap elvisszük a kutyát sétálni a néptelen erdőbe, más-hová lehetőleg nem megyek. Megint csak egy nők körében végzett kutatásra hivatkoznék: még a múlt század első felében emlődaganas nőket hasonlítottak össze azon szempont alapján, hogy miként tekintettek a betegségükre. Az egyik csoportba azok tartoztak, akik lelkiileg összeomlottak, a másikba azok, akik tagadták a betegséget, mondván, velük nem is történt meg, a harmadik csoportbeliek pedig megértették és vállalták az egészet, és együttműködtek a kezelőorvosaikkal. Minden más paraméterük nagyon hasonló volt. Néhány év múlva összehasonlították a túlélési adatokat. Nyilván a legrosszabb statisztika az első csoporté volt, és a legjobb az utolsóé. Meglepő módon a tagadók is inkább az összeomló csoport túlélési arányaihoz közelítették. Annnyira nem vettek tudomást a betegségükről, hogy az a védekezőképességükre is negatív hatott. Nyilván nem lehet a két élethelyzetet összehasonlítani, de az biztos, hogy sem a tagadás, sem a pánik nem vezet jóra.

Mihalicz Csilla

ra, a bácsi rendszeresen főz, „a lebbenstől a bablevésig megcsinálom mindent, eljárom a boltba is”. Van, aki kiváltsa a gyógyszereit, kérdem. „Aranyos, ötven éve nem szedek gyógyszert” – jön a válasz.

FOTÓ: ADÁM KATALIN

Akikhez ellátogatunk, egyedül élnek. Van, akit az unokája rendszeresen látogat, de van olyan is, akinek senkje sem él már, három macska az egyedüli társasága. A listán egyre több a kipált név, egy hely van, ahová nem jutunk be, mint a szomszédoktól megtudjuk, kórházba került az idős férfi. Mariann sokakat ismer már, régtől szállít nekik ételt, de olyan is van, aki csak most került fel a listára, mert valaki jelzett, hogy itt is szükség volna a segítségre.

Ilyen az az asszony is, aki a következő címen nyit ajtót. A papíron a neve mellett zárójelben az ötös szám szerepel, hogy itt is szükség volna a segítségre. Ilyen az az asszony is, aki a következő címen nyit ajtót. A papíron a neve mellett zárójelben az ötös szám szerepel, hogy itt is szükség volna a segítségre. Ilyen az az asszony is, aki a következő címen nyit ajtót. A papíron a neve mellett zárójelben az ötös szám szerepel, hogy itt is szükség volna a segítségre.

„Várjanak egy kicsit, szólok a fiamnak. Nemrég műtöttek, nem emelhetek” – mondja a vénonyka, szöke, sápadt asszony. Egyedül neveli a négy gyermekét, keresete nincs, mivel régóta húzódó betegsége miatt dolgozni

Aki szeretné támogatni az egyházak ételosztását, az Emberi Hang Alapítványon keresztül megteheti az alábbi számlaszámon (ételosztás megjelöléssel): 10403136-31305332-00000000

Ádám Katalin

Ásó, kapa, korona... Mostanában nem gyakran hangzik el a boldogító igen

A koronavírus több ezer házasulandó pár terveit írta át, a foglalók a levegőben lógnak, és csak a remény maradt, hogy idén még összejöhet az eredeti terv, és elérkezhet a szerelmesek életének legszebb napja. Tavaly márciusban 2766 házasság kötöttet Magyarországon, áprilisban már 3602, májusban pedig 6664. A tavalyi számok alapján idénre is több ezer esküvő esett volna, amelyet most el kell halasztani. Érdi körképünk következik.

SZEPTEMBERI CSÜTÖRTÖK

A legnagyobb érdi esküvő rendezvényhelyszínen, a Finta Rendezvényházban eddig 18 esküvő maradt el a járvány miatt, ezek nagy részét még idén megtartják a párok, csak egy esetben történt lemondás, tudtuk meg a tulajdonostól, Finta Noémitől. „Meghosszabbítjuk a szezon, és a tavaszi–nyári esküvőket szeptemberben, októberben, sőt novemberben fogjuk megrendezni úgy, hogy egy-egy héten akár csütörtökön, pénteken és szombaton is lesz nálunk esküvő. A párok először nagyon kétségbeestek, hogy mi lesz velük, és bevallom, kezdetben én is pánikoltam, hiszen az elmúlt 50 évben, amióta a családunk rendezvényekkel foglalkozik,

vállalkozásként üzemelő rendezvényházból nem bocsájtottak el senkit, jelenleg a tartalékait élük fel, és ezt az időszakot felújításra fordítják. „Március elején elindult a kertünk felújítása, mert úgy terveztük, hogy az áprilisi és májusi esküvői szertartásokat már a szabadban tartjuk meg. Március 18-án aztán határozatlan időre mi is bezártunk, a munkát azonban nem állítottuk le, úgy voltunk vele, így legalább csodaszép környezetben tudunk újrainyitni. Jelenleg az első esküvő, amit nem tettünk át más időpontra, június 12-ére esik. Nagyon bízunk abban, hogy addigra már ki tudunk nyitni.” Finta Noémi hozzátette, az esküvőket a házasulandók egyelőre ugyanolyan nagy volumenben

Mindössze egy menyasszony kérte vissza a foglalt, a többiekkel rugalmasan együtt tudtak működni. „Úgy próbálók alkalmazkodni a helyzethez, hogy amit csak lehetséges, új időpontra tesztek át, illetve 2021. 12. 31-éig fel lehet használni nálam a foglaló összegét, ha esetleg a jövő évre kell halasztani a lagzit. Dávida Vivien a kialakult helyzetben nem tud mást tenni, mint előredolgozni, dekorációs kiegészítőket készí, illetve szigorú higiéniai feltételek mellett néha kinyitja a ruhaszalont azoknak a menyasszonyoknak, akik polgári esküvőt tartanak ebben az időszakban. „Sokkal hosszabb lesz a szezon idén, ebben már most biztos vagyok. Tavaly október végén volt az utolsó nagyobb

FOTÓK: FINTA RENDEZVÉNYHÁZ, BOCK PINCE

zet kihirdetése óta olyan napok is bekerültek a kalapba, mint a csütörtök vagy a péntek, de már a 2021-es időpontok is elkezdtek betelni nálam. Személyes véleményem szerint azok járnak jobban, akik előremenekülnek. Néhányan a homokba dugják a fejüket, és egyelőre nem lépnek, pedig valószínű, hogy nem lehet majd megtartani a pár hét múlva esedékes esküvőjüket.”

„HARMADSZORRA HALASZTUNK”

Beatrix és vőlegénye már azon is elgondolkodott, hogy inkább nem házasodnak össze. Már háromszor voltak kénytelenek elhalasztani az esküvőjüket a koronavírus miatt. „Arra jutottunk Ferivel, hogy ha eddig megvoltunk, akkor ezután is megleszünk papír nélkül. Eljön majd az újratervezés ideje, de most nem próbálkozunk tovább” – mondta Beatrix.

„EL SE TUDOTT INDULNI A SZEZON”

Az érdi pincesoron található Buki Pincének ez lett volna az első igazi esküvői szezonja, de szinte minden menyegzőt lemondtak a jegyepárok. „Van egy gyönyörű teraszunk, ahol kisebb, maximum hetvenfős

Nyilas Hajnalka

esküvőket tudunk tartani. Nagyon bizakodóak voltunk a rendezvényszervezőimmel, de most nem tudjuk, hogyan tovább. Abban reménykedünk, hogy azok a párok, akik mindenképpen szeretnének még idén egybekelni, megtalálják minket, és nálunk mondják ki a boldogító igent” – mondta Bukovszki Csaba pincetulajdonos.

„NEM ÉRTEK MÁSHOZ, CSAK A SZÓRAKOZTATÁSHOZ”

A kormányrendelet értelmében korlátozták a tömegrendezvényeket, amibe az esküvők is beletartoznak, és ezt bizony az előadóművészek is megérzik. A házasságkötések egyik legnépszerűbb fellépője Bódi Csabi, akit évente mintegy 50 esküvőre szoktak meghívni. Az elmúlt hetekben huszonhárom magánrendezvénye maradt el, ebből öt alkalommal lépett volna fel esküvőn. „Sajnos az összes meghívást lemondták, volt egy-két buli, amit egy évvel csúsztattak, de mivel én nem értek máshoz, csak a szórakoztatáshoz, nagy érvágás ez a számomra. Abszolút rugalmas és segítőkész vagyok a megrendelőnkkel, hisz mind a két fél érdeke, hogy megoldást találjunk erre a problémára. Sajnos úgy látom, nagyon kevés esküvőt tudnak majd ugyanazon a színvonalon, ugyanazzal a költségvetéssel megrendezni, így érthető, hogy az olyan plusz dolgokon fognak spórolni a házasulandók, mint amilyen egy sztárvendég meghívása. Mindenesetre nagyon pozitívan tekintek a jövőbe, és abban bízom, hogyha vége lesz a járványnak, akkor dupla annyi fellépést és esküvőt tudunk vállalni, mint korábban.”

nem volt ilyenre példa. Két-három nap után azonban meggráztam magam, és azt mondtam, hogy megpróbálók pozitív maradni, és a házasulandóknak B tervet felajánlani. Így született meg az ötlet, hogy csütörtöki esküvőket is tartunk, amikor az ünnepnapok úgy jönnek ki, hogy a péntek pihenőnap. Volt némi fejtörés, hiszen őszig tele van a naptárunk, de egyelőre úgy néz ki, mindenkinek tudtunk jó alternatívát ajánlani.” Finta Noémi hozzátette, egy esetben marad el az esküvő, mivel a jegyepár mindkét tagja elvesztette az állását, felérték a tartalékaikat, így nincs lehetőségük esküvőt rendezni. Nekik visszautalták a foglalt, és megbeszélést, ha újra aktuális lesz a lagzi, feltétlenül a Finta Rendezvényházat fogják keresni. Egyébként a családi

kíváncsi megtartani, mint korábban, sőt volt, akinél a létszám még nagyobb lett, mert az új időpontban még több barát és rokon tud csatlakozni a nagy eseményhez.

„ELŐREMEKÜLŐK!”

Dávida Vivien, az érdi Voila Design Kft., a Voila Menyasszonyi Ruhaszalonnak és a Voila Design Esküvő Dekor tulajdonosa a nehézségek ellenére próbál rugalmas és pozitív maradni. „Március 21-étől május 30-áig 20 esküvőm lett törölve, ebből hét teljes dekoráció a többi pedig ruhafoglalás. 16 pár új időpontra rakta át az esküvőt, augusztusra, szeptemberre és októberre. Három menyasszonyom pedig a nagy ruha helyett egyszerű polgári esküvőre alkalmas fehér ruhára cserélte a foglalását.

Kicsit újra kell gombolni a rendszert Jó alapanyagokból, egyszerűbben, olcsóbban

Bíró Lajos, a gasztrorradalom egyik első zászlóvivője, a legendás Vörös Sárkány Étterem, a Múzeum Kávéház, majd a Bock Bisztró séfje, a Magyar Bocuse d'Or Akadémia tiszteletbeli elnöke mindig egy lépéssel előrébb jár. Legutóbbi nagy húzása a Buja dísnók a Hold utcai Belvárosi Piacon, ahol a fine diningot a háta mögött hagyva inkább rántott húst süt öltönyösöknek. Főzési stílusa pimasz, meghökkenítő és megunhatatlan. A munkamániás Lali séfet kérdeztük, hogy telnek a napok mostanság az érdi otthonában, és mi lesz a vendéglátással a krízis után.

Most is 6-kor kel, amikor nincs miért?

Inkább fél 7 körül. Megszoktam a korai kelést, pedig már tényleg nincs mit csinálnom. Az első két héten a kertet, aztán a házat tettem rendbe. Hét éve lakunk ebben a házban, hat köbméternyi cuccot vágtam ki a szemétké. Mivel a Vendéglő a Kisbírósághoz és a Bock Bisztró zárva van, csak a piacon akad munka. Adjuk a rántott húst, rántott májat, csirkecombot kiszállításra és elvitelre. Most voltam bent, mert egy új csirkeételet tanítottam a srácoknak, ez volt az egyetlen kiruccanás az elmúlt három hét alatt. Ezenkívül húsvétra megjött az új motorom, azon minden nap megyek. Mégiscsak visszaültem hetvenévesen a moci, amiről amúgy hatvanévesen szálltam le.

Ezek szerint csupa jó dolog történik?

A motor nagyon jó húzás volt. Annak idején megbeszéltem a Jóistennel, hogy leszállok, de most az újakezdést is megdumáltuk.

Mit tartogat a konyha? Ott is van mód újakezdeni?

A feleségem már az összes barátnőjének elújságotta, hogy újabban személyi szakácsa van. Ez lennék én. Egy órákor már ott toporog a konyhában, hogy mi lesz az ebéd, és adja az instrukciókat. Még sütni is elkezdtem, pedig azt eddig soha nem tettem. Meggyes, szilvás pite, rizskoch, vargabéles. Tegnap újkarlábéból, újzöld-ségből, újspárgából készítettem levest, aztán újbungonyából paprikáskrumplit. És azt hiszem, most végre megtaláltam az én

ramen levesemet. Japánban járva nagyon megszerettem ezt a tartalmas levest, de olyat még sehol sem találtam itthon, ami megközelítette volna a kintit. Valójában az a titka, hogy rengeteg alapanyag és türelem kell hozzá. A végeredmény egy krémes állagú, sűrű leves, aminek a megfejtéséhez nekem két év kellett. Ha újra megnyitunk a piacon rendes üzemmódban, ez lesz az én nagy újdonságom.

A járvány miatt számos étterem, gasztroközösség szállt be különféle segítő kezdeményezésbe, az egészségügyi dolgozókat, rászorulókat látják el étellel. Mi a véleménye ezekről az akciókról?

Én is szívesen mennék a Bocuse d'Or-osokkal, de hetvenévesen már nem lehet. Kíváncsi vagyok, meddig fog tartani a lelkesedés, remélem, amíg csak szükség van rá. Ebből is látszik, hogy mégsem olyan rossz ez a szakma, mint ahogy mondogatják.

Miért nem a Molnár B. Tamás-féle Magyar Gasztronómiai Egyesület Karanténfőzéseihez csatlakozna? (Neves séfek készítenek minden hétköznap ebédet prémium alapanyagokból kórházi dolgozóknak.) Úgy látszik, a szakma mégiscsak megosztott.

Tamással inkább izlésbeli differencia van közöttünk. Nézem a mostani munkáit a karanténfőzésnél, ott is az a jellemző, hogy minden túl van gondolva. Szuper ecetredukciók háromszoros koncentrációban, miközben el kellene már indulni az egyszerűbb megoldások felé. Ugyanakkor

FOTÓ: BAKSÓ ÁRPÁD

FOTÓ: BOCK BISZTRÓ

a TV 2-n futó Bűvös szakács című műsora rendkívül színvonalas. A Bocuse d'Or szakácsverseny hazai előkészületeinél ő is ott volt, de nem tudott kompromisszumokat kötni. Öntörvényű ember, amilyen én is vagyok, végül sértődés lett belőle. Sajnálom, hogy kimaradt a sikerekből, amik jó részben neki köszönhetők. Szokták mondani, hogy aki a forradalmat elindítja, sosincs ott a befejezésnél.

Őn hol találta meg a helyét a gasztróscénában?

Nagyon értjük egymást Széll Tamással (2016-ban megnyerte a Bocuse d'Or európai döntőjét, majd a 2017-es lyoni döntőben a 4 lett), és párjával, a szintén séf Szulló Szabinával. Jó a kapcsolatom Hamvas Zolival (a Magyar Bocuse d'Or Akadémia elnöke), Molnár Attila alelnökkel, Csapody Balázssal (Pannon Gasztronómiai Akadémia elnöke). Mindannyian rendkívül lelkesek, pozitív gondolkodók.

Persze kiderül, hogy a Bocuse d'Or magyar csapatát tudja-e majd támogatni a továbbiakban is a kormány. Szeptemberben jön az európai selejtező, ami megint sokba fog kerülni. A Budapesti megrendezett európai döntő sokba kerül a költségvetésnek.

Ez olyan szakácsverseny, amibe pénzt kell rakni, csak akkor jönnek az eredmények. 2013-ban Széll Tamás első magyar-ként rögtön a 10. helyezést érte el a lyoni döntőn, aztán ahogy egyre több pénz és profizmus került a rendszerbe, ő is egyre jobb lett. Ha nem kaptunk volna állami támogatást, akkor ez nem sikerült volna. Bízunk benne, hogy az állam továbbra is támogat bennünket.

A dübörgő turizmus bőven kibélelte a szakmát, volt miből és miért fejlődni. A tervek szerint Veres István, a Babel séfje szeptember 4-én áll majd a versenyboxba az európai selejtezőn. Folytatódhat ez a szármalás, vagy megtorpanás következik?

Az utóbbi években a GDP több mint 10 százalékát adta a turizmus és a vendéglátás. Az elmúlt 30 évben gulyást meg cigánypecsenyét ehettek a turisták, semmiféle komoly gasztronómiai elményt nem tudtunk nyújtani nekik. Azóta lettek Michelin-csillagos éttermeink, a Bocuse d'Ornak köszönhetően kerültünk föl a világ gasztróterképére, érdekesek lettünk. Ebben véleményem szerint jelentős szerepe volt a szakácsversenyen elért sikereinknek. Most egy új korszak közeleg, a folytatás szerintem az egyszerűség felé mutat. Jó alapanyagokból, egyszerűbben, olcsóbban. Kicsit újra kell gombolni a rend-

szert mind a dolgozóknak, mind a munkaadóknak.

Sok olyan történetről lehet hallani, hogy szépreményű szakácsok mennek tönkre a bezárások miatt, nem tudják fizetni a hiteleiket, kénytelenek egészen más területeken munkát keresni. De nem csak a mostani válság miatt törekeny ez a szakma.

Ma a fiatalok egy része nem akar sokat dolgozni, csak sok pénzt keresni. Ott lehet a baj forrása, hogy a nyugati világhoz mérk az igényeiket, a teljesítményük viszont 40 százalékkal kevesebb. Azt tapasztalom, hogy aki külföldön állta az extra terhelést, hazatérve mintha egy másik emberré válna. Nem tudom megfejtetni ezt a hozzáállást. Külföldön kidolgozzák a belüket, viszonylag jól keresnek, de az élet borzasztó drága, elmegy minden a lakbérre, kajára. Bullira nincs idő, örül, ha pihenni tud. Itthon meg maximum 3-4 napot hajlandó dolgozni, de már most úgy akar élni, mint a nyugatiak. Sokan nem bírják a stresszt. Tömeges jelenség – nem csak a vendéglátásban –, hogy feszültségoldásra a legegyszerűbb megoldás, ha felszínnek egy csikot. Pár óra alatt kimegy a hatása, nem üt ki, mint az alkohol, viszont sokkal drágább. Valószínű, hogy a szakmában dolgozó fiatalok 20-30 százaléka morzsolódik le ebben a válságban.

A közeljövőre nézve a szakácsoknak nem lesz más választásuk, itthon kell teljesítményt nyújtani. Ha Anglia, Németország és Ausztria tényleg nem fogad majd vendégmunkásokat, amíg 400 ezer munkanélküli van a határaikon belül, akkor meg kell tanulni itthon is kitartóan, ambíciózusan dolgozni. Nincs sok idő, az osztrákok tervei szerint már május közepén visszakapcsolják a gazdaságot, mi az éttermeinket amint csak lehet, meg fogjuk nyitni, talán már május végén, június elején.

Érd mit jelent az ön számára?

Az elmúlt huszonöt évben, amióta itt élek, mindig is a nyugalmat és a békét jelentette. Itt minden megvan, ami kell.

De azért egy színvonalas étterem csak hiányzik. Nem lenne kedve Érdén kultikus gasztroplacot nyitni?

Érd szerintem is elbírna egy színvonalas vendéglőt, de ez már nem egy 70 éves séf feladata. Érdén lakik Vidák Zoltán, illetve Diósdon Bicsár Attila, mindkettő remek séf, nekik kellene ezen elgondolkodni. Azt viszont nem tudom megmondani, hogy a környék el tudná-e tartani azt a bizonyos éttermet.

Nagy Emese

„Megvan bennem az ősbizalom, hogy a dolgok valamiért úgy alakulnak, ahogyan az jó”

Miközben a nyilvánosság tereit a koronavírus uralja, mi történik a magánszférában? Amikor a világban nem történhet semmi, és az idő dimenziói közé önálló kategóriaként bekerült a „majd ha ennek vége lesz”, alakulhatnak-e a szabadság kis körei, vagy pattanásig feszülnek otthon az idegek? Lehet-e újra-felfedezett értékeket találni a bezártságban? Ezekre a kérdésekre keressük a válaszokat érdi polgárokak interjúvoló sorozatunkban. Ezúttal Juhász Tímea jogász, 35 éves gyógyuló daganatos beteg írja a karanténnaplót.

Mivel február 12-én kétoldali emlődaganat-eltávolításon estem át, előtte pedig szeptembertől januárig kemoterápiát kaptam, én már – kis túlzással – nyolcadik hónapja vagyok karanténban. A műtét előtt még eljáráltam otthonról, de aztán az amúgy is kötelező óvatosságra még rájött a vírus okozta fenyegetettség, így a páromat leszámítva mindenkinek távol kell magát tartania tőlem. Most sugárterápiára járok, még nyolc kezelés vár rám. Mindkét szülőm orvos, tehát az egyértelmű volt, hogy nem jöhetnek hozzám, pláne, hogy voltak folyamatosan betegségek, köztük tüdőgyulladás is a családban. Anyukám különösen rosszul viselte, hogy nem találkozhatunk, és – úgymond – semmit sem tehet értem. A műtét utáni napokban egyszer csak megfőzte nekem az ételt Komáromban, ahol lakik, és elhozta Érdre, letette az ajtónk elé, aztán elment, anélkül, hogy megölelhettük volna egymást. A családomnak nehezebb most, főleg, hogy az anyukám, és apukám egyedül él. A másfél éves unokahúgom is nagyon hiányzik, akivel naponta beszéllek videócseten. Amikor azt mondja az a csöppség, aki még alig tud beszélni, hogy „most nem tudlak megölelni!”, el szoktam pityeredni.

MÉRHETETLENÜL GAZDAG VAGYOK

A párom szabadságon volt velem, de már vissza kellett mennie dolgozni. Már korábban kialakítottuk, hogy ha valamiért ki kellett mennie, hogyan tud úgy visszajönni, hogy ne veszélyeztessen engem. Talán kicsit kényszeres is lettem ebben, de bevált. Megkönnyíti a helyzetünket,

hogy négylakásos társasházban élünk, a mi szintünkön csak egy idős néni lakik, és alattunk egy család. Így nem kellemetlen, hogy a párom, amikor megérkezik, kint hagyja a ruháit az ajtó előtt, beleteszi egy zsákba, azt pedig egy szennyes kosárba. Vannak kint fertőtlenítő szerek is: terület-, kéz- és nyálkahártya-fertőtlenítők. Amint belép, azonnal megzuhanozni és haját mosni, és én is így teszek, ha kezelések után hazaérek. A hazatérés képz tortúra. Ráadásul a párom mindennap főlmosta a lépcsőházat is, mert ezt eddig nem tudtam műtét után. Ez a velem együtt járó csomag most.

Védőfelszerelésben nincs hiányom, hiszen a kemó miatt volt itthon orvosi maszk, vettem két dobozzal,

amikor még lehetett kapni. Mikor március elején felocsúdtam, hogy kellene FFP 2-es vagy 3-as maszk, már sehol nem volt, úgyhogy kiírtam a közösségi oldalra, hogy szükségem lenne rá, mert sugárkezelésre fogok menni. Rengetegen megosztották, és pár nap múlva elkezdtek özönlenni a maszkok, még Sanghajból meg Németországból is küldtek ismeretlen emberek, ingyen. Naponta öt-hat csomagot hozott a postás. Olyan is volt, aki írta, hogy a munkahelyétől kapott egy orvosi maszkot, és elküldi nekem, mert ő nem tartozik a veszélyeztetettek körébe. Így aztán én most, a vírusos időszak kellős közepén, mérhetetlenül gazdag vagyok – és nem csak a kincset érő maszkokra gondolok.

ECSET ÉS KÖNYV

A betegségem előtt nemzetközi jogászként dolgoztam, és annyira túlpörgettem magam, hogy azt hiszem, a lelkemnek nagy szüksége van most egy kis leállásra. Ráadásul ez nem is hirtelen következett be. A vírus előtt a „nem kemós” héten, ha jól éreztem magam, még gyakran beültem az autóbába, és elmentem valahova. Megvoltak az itthoni szokásaim is, mire a rendkívüli helyzetet kihirdették. Például az, hogy minden napra kitűzők kisebb célokat. Ezt már korábban a munkahelyemen is bevezettem, csak egészen más célzattal. Egy dán cégnél dolgoztam, és a dán munkakultúrába beletartozott, hogy táblázatba foglaltuk a rengeteg teendőnket, fontossági sorrendbe állítva. Most erre azért van szükségem, hogy tagoljam és elégedetten tudjam zárni a napot. Eleinte képes voltam tucatnyi dolgot felírni magamnak, úgyhogy szelektálásra és türelemre kellett intenem magam. Coachként is tanultam időgazdálkodást, tehát jól ismerem a módszereket, és azt is tudom, mi az, ami nálam nem működik. Például nem kedvelem a szigorú kereteket, az viszont beválik, hogy kitűzők minden napra egy, kettő, maximum három egyszerű célt. Úgyhogy most, ha csak annyi a napi célom, hogy a téli pulcsikat kiválogatom, aztán elmegyek fél órára sétálni, és sikerül, már boldog vagyok. Erdős részen lakunk, tehát nem is nagyon találkozom emberekkel. Kapok egy futópádot – ezt is a közösségi oldalon ajánlotta föl nekem valaki –, és már szabad jógáznom is.

Sok örömet szerez a festés. A párom a műtét előtt elvitt egy wellness hétvégére, ahol adtak festőeszközöket is a szobához. A sógnőm pedig most vászonnal és festőeszközökkel lepott meg, amelyekkel tudok akvarelleket készíteni, azt is postán küldte el nekem. Teljesen kikapcsol, és annyira nem is megy rosszul. Rengeteg könyvem van, amikor tizesével vettem őket, sokszor gondoltam arra, mikor fogom én ezeket elolvasni. Hát most előtt a könyvek ideje! Egy indiai nőről olvasok éppen, akinek nyírokogdanata volt, és a klinikai halálból jött vissza. Erőt ad az érzés, hogy vannak csodák. Meghaltam hogy élhessek, ez a címe. Olvasok még coaching könyveket is, és mindenféle kortárs szépirodalmat.

ÉNIDŐ

A saját életemben is egyfajta újjászületést élek meg. Régen fél 5-kor keltem, mentem edzeni, 8-ra dolgozni, fél 5-ig, utána természetgyógyászhoz, pszichológushoz, moziba vagy barátokkal találkozni, sokszor este 8-9 körül értem haza. Elveztem ezt az életet, de hiányzott a csendes énidő és a szabadság. Most, hogy kikerültem a mókuserkéből, és négy hónap múlva lejár a táppénzem, elkezdtem azon agyalni, hogyan fogom visszain-

KÉPEK FORRÁSA: JUHÁSZ TÍMEA

tegrálni magam a társadalomba. Úgy hozta az élet, hogy ezen az úton most rajtam kívül sokan fognak botladozni. A kerék nem hirtelen indul újra másoknak sem.

Nagy szerencsém van, hogy olyan cégnél dolgozom, ahol visszavárnak, és valószínűleg nem fog csődbe menni. Kitanultam ugyan a coach szakmát, és dolgozom egy terven, hogy hogyan tudom azt is elkezdni pár hónapban belül. Megvan bennem az ősbizalom, hogy a dolgok valamiért úgy alakulnak majd, ahogyan az jó lesz.

A közösségi életet arra is használom, hogy bekapcsolódnom internetes meditációkba. Korábban sosem volt még részem olyan élményben, amikor a világ számos pontján mindenki ugyanabban az időpontban meditál. A közösségi oldalakon lehet ilyenekhez csatlakozni. Az internet most különösen fontos lett, hiába virtuális tér, azért a gondolatok, érzések energiája jelen van és átjön. Azt hiszem, sokan először kényszerültek mostanában arra, hogy szembenézzenek önmagukkal: milyen egyedül vagy a családdal lenni. Sokan meg is ijedtek tőle, és kiutakat keresnek. Amikor átmegyek autóval a városra, látok kis öregeket állni a kapuban vagy az ablakban, és belefacsarodik a szívem, ha arra gondolok, hogy talán nem mernek kimenni, és a napi programjuk az, hogy nézik a járókelőket. Nem véletlen, hogy a boltok alkoholos részlege is teljesen ki van fosztva, sokaknak mankók kellene, hogy elviseljék a szorongást.

Engem azért került el a komolyabb pánik, mert már korábban hozzászóltam a gondolathoz, bármilyen durva gondolat is 35 évesen, de bármi megtörténhet velem. Nem állítom, hogy úgy élek, mintha készen lennék akár holnap is meghalni, de közben mégis. Már nem követem olyan intenzíven a híreket, mint a járvány elején. Ebben a páromnak is része volt, aki arra biztatott, ne foglalkozzam örökké azzal, mi zajlik, mert akkor folyton ott fog motoszkálni a fejemben a rémület. Éljek, és ne féljek! Úgyhogy most már ezt teszem.

Mihalicz Csilla

Palánta és pingpongasztal

A pánikbetegek viselik legrosszabbul a jelenlegi helyzetet

Az egészséges embereknek sem könnyű elviselni a bezártságot. Hát még a pszichés betegségekkel együtt élőknek, akiket a megbetegedéstől való félelem, a társasági élet hiánya még súlyosabban érinthet, mint az egészségeseket. Egy védett házban bepillanthattunk a pszichiátriai betegek járványhelyzet miatt elzárt mindennapjaiba.

Egy személyiségzavarokkal, depresszióval küzdő embernek a munka nemcsak pénzkereset, hanem egyben mentőöv is. Akit most ettől megfosztottak, annak sokkal súlyosabbra is fordulhat az állapota, hiszen a pszichiátriai betegek életminőségét nem csupán a gyógyszerek, hanem a mindennapjaik is meghatározzák.

„A bezártságból, a mozgáskorlátozottságból adódó feszültséget sokkal rosszabbul tűrik, a bizonytalanságerzet – meddig tart a járvány, mikor mehetünk újra dolgozni – pedig tovább fokozhatja a szorongást. Ez is előidézhethet a normál biológiai betegségfolyamaton kívül állapotrosszabbodást, ami intenzívebb kezelést igényelhet” – mondta lapunknak dr. Vogronics Judit, a Dr. Romics László Egészségügyi Intézmény lelki egészség-gondozójának szakorvosa. A rendelőben most sem szünetel a betegek ellátása, vannak, akiket behívunk, másoknak telefonon nyújtunk segítséget. Minden előjegyzett betegükkel kapcsolatba lépnek, és attól függően, mit igényel a beteg, gondoskodnak a további ellátásáról. Az, hogy valaki azért ne jöjjön el, és maradjon el a kezelése, mert fél a rendelőbe lépni, hátha megfertőződhet, még nem fordult elő.

„Ismernek minket, elfogadják, hogy itt maximális a védelem. Egyzserre egy beteg jöhet be, maszkot és kesztyűt kell viselnie, és fertőtlenítésen is átesik. Mi

szintén védőfelszerelést viselünk” – teszi hozzá a doktornő.

A Harmóniáért Közhasznú Egyesület évek óta nyújt közösségi pszichiátriai ellátást érdi és környékbeli lakosoknak. Foglalkozásaikon, amelyek a járványhelyzet miatt most szünetelnek, márciusig hatvannyolcan vettek részt. Voltak, akik minden alkalommal eljöttek, mások kéthetente, havonta jártak. Most csak telefonon tartják a kapcsolatot, de tervezik egy online csoport beindítását is azokkal az ellátottakkal, akiknek van internetelérésük, tudtuk meg Seres Luca intézményvezetőtől, aki reméli, hogy a korlátozások enyhítésével májusban újraindíthatják a foglalkozásokat. „Tapasztalataink szerint a pánikbetegek viselik legrosszabbul a jelenlegi helyzetet. A mi munkánk most arról szól, hogy egyfolytában telefonálunk, hetente felhívjuk valamennyi ellátottunkat. Vannak, akik maguktól is telefonálnak, hiszen mindenki örül, ha egy kicsit beszélgethet. Segítünk a beavárlásban, gyógyszerkiváltásban, hiszen ők a veszélyeztetett kategóriába tartoznak, ráadásul vannak olyan ellátottjaink, akik idős szülőkkel élnek. Van, akinek a gyógyszeraadagolásban is segítünk”.

KITETTÉK A ZÁRT OSZTÁLYRÓL

A telefonhívás biztonságot adhat, és akár életet is menthet. Egy szintén pszichiátriai betegekkel foglalkozó intézmény képviselője mesélte a következő törté-

netet: „Egyik ellátottunkat most hoztuk haza a Dél-Pesti Kórház zárt osztályáról, ahol közel egy évet töltött, és most az ágyfel-szabadtások miatt hazaküldték. Ezt aggályosan tartom, mert öngyilkos hajlamai és agressziója miatt nemcsak önmagára, hanem a környezetére is veszélyes lehet. Naponta többször is hívjuk az édesanyját, akivel együtt él, egyelőre nincs gond”. Kérdés, mi lesz, ha a beteg állapota romlik, visszaveszi-e az osztályra? Erre ő sem tudott válaszolni.

Természetesen nem minden pszichiátriai beteg állapota ilyen súlyos. Elvira hatvankét éves, skizofrén. Több nyelven beszél, és korábban egy kelenföldi kutatóintézetnél dolgozott, most pedig egy megváltozott munkaképességűeket alkalmazó Kft.-nél készít dossziékat, napi négy órában. Nem nagy pénz, amit kap érte, de jól kiegészíti a nyugdíját. A járványveszély miatt most itt sincs munkavégzés, pedig Elvira nagyon szeretne dolgozni. A mosolygós, törekény asszony egy érdi védett házban él, azaz támogatott lakhatásban, ahol segítők és felügyelők a mindennapjaikat. „Annnyira hiányzik a munka! Az elfoglaltság, és az, hogy ne itt legyek. Szeretnék albréletbe menni. Van egy lányom, és egy tízéves unokám. A lányom messzebb lakik, két és fél óra az út, de rendszeresen jött, amíg a látogatási tilalmat el nem rendelték. Az unokámat

FOTÓK: ADÁM KATALIN

nem szokta elhozni. Húsvétkor, karácsonykor, születésnapokon két-két napig náluk vagyok, akkor látom az unokámat. Ezért is mennék albréletbe, hogy többet láthassam. Vállalnék takarítást, korrepetálást, bármit.”

Az idei húsvétot nem tölthette a családjával, de telefonon rendszeresen beszél a lányával. Elmeséli azt is, mióta beteg, 1992-ben vitték be a hárshegyi szanatóriumba, az utcáról. „Alkoholista volt a férjem, ütött-vert, azt mondták, az váltotta ki a betegséget, hogy nem tudtam feldolgozni ezt a helyzetet”.

BOGRÁCS ÉS KERTI SÁTOR

Van olyan lakó, aki nem szeretne beszélgetni. „Most nem érzem jól magam”, mondja egyikük, de a többségük örül annak, hogyha csak több méterről és maszkban is, de beszélgethet. Zoli a büszkeségét, a frissen felásott kertrészt mutatja, ahol zöldseget termesztenek. Telkesen sorolja a paradicsomfajtákat, szemlétoomást örömmel és szakértelemmel kertészkedik, és a dicsérettől olyan boldog, mint egy gyerek. Nagy területet ásott fel, és a többi lakóval együtt ültetett a paradicsomon kívül babot, karalábét, hagymát. „Van tízezer forintom, azon szeretnék még palántákat venni” – mondja lelkesen. A kiskertben egy szál gaz sincs, rendszeresen öntözik. A kert hatalmas, jut hely annak is, aki szeretne egy kicsit elkülönni. Feri például sokat napozik, már most olyan barna, mintha nyár vége lenne. A mosolygós fiatalember is ugyanott dolgozik, mint Elvira, és rendszeresen jár a Harmóniáért Egyesület fentebb említett, most szünetelő foglalkozásaira is. „A munka nem hiányzik annyira. Reggel tornázom a szobában, és a kertben is sokat sétálok, olvasok. Igazából jól telik a napom. Ami hiányzik, hogy találkozhasak a szüleimmel, és ne csak telefonon tudjunk beszélni” – teszi hozzá.

„Tizenkét pszichiátriai beteg él a házban állandó felügyelet és segítség mellett. Napi háromszori étkezést kapnak, hétvégén pedig közösen főzünk. Az itt élők önellátásra csak támogatás-lakások, de közülük többen is lelkesen vesznek részt a közös tevékenységekben” – mondja Vig Ágnes, a ház vezetője. „Most, hogy nem tudnak kijárni, házon belül igyekszünk még több programot biztosítani számukra: kertészkedünk, sportolunk. Ezt az időszakot arra is kihasználtuk, hogy lomtalanítsuk a lakószobákat. Igaz, a már nem használt tárgyakat most nem tudjuk elvitetni, de azzal is telik az idő, hogy ezeket rendszerez-zük és elhelyezzük. A mozgás kötelező, délelőtt és délután is. Sokan ajánlottak fel segítséget a számunkra, a Harmóniáért Egyesülettől pingpongasztalt kaptunk kölcsön, és szert tettünk egy Flabelos-gépre is. Nagyon sokat jelent, hogy a lakók érzik, odafigyelünk rájuk. Az egyik, segítséget felajánló ismerősemet például arra kértem, beszélgesse telefonon az egyik ügyfelünkkel, akinek épp erre volt szüksége. Tudjuk, hogy most ők is bizonytalanabbak, félnek a fertőzéstől. Nagyon odafigyelünk nemcsak arra, hogy lelkieg rendben legyenek, hanem a takarításra, fertőtlenítésre is – a lakók ebből is kiveszik a részüket –, és arra, hogy mi, dolgozók a lehető legkevesebb érintkezésünk másokkal, nehogy mi fertőzzük meg őket”.

Kérdezem, mire volna szükségük, a válasz: egy kerti sátorra, hogy árnyékban üldögélhesse-nek a lakók, mert most nagyon odatűz a nap. „Örülünk egy bográcsnak is, hogy a kertben főzhessünk. Mindent megteszünk azért, hogy elfoglaltságot nyújtsunk és nyugalmat teremtsünk az itt élőknek. Most ez a legfontosabb”.

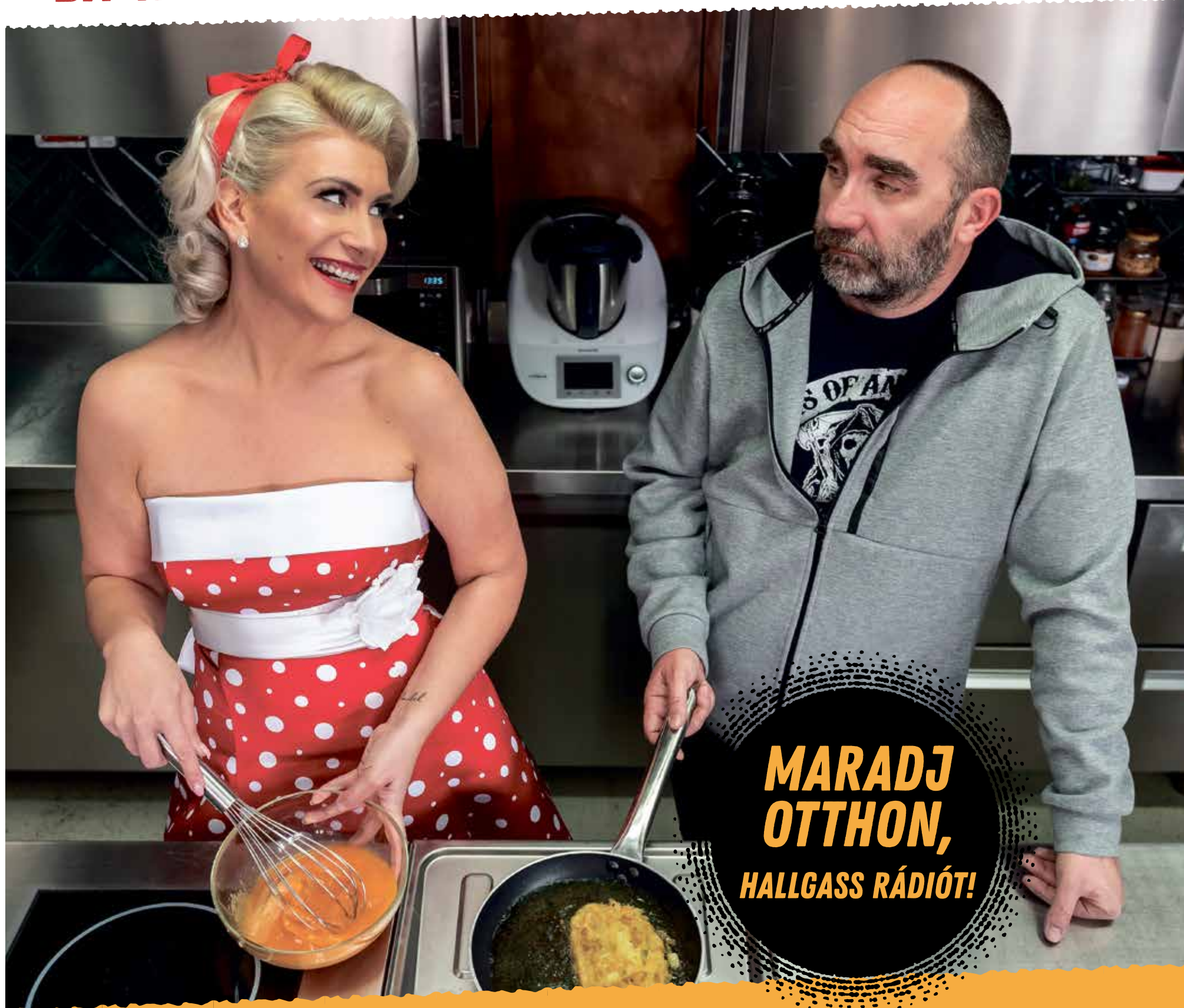
Adám Katalin

Az Érd Fm 101.3 új ébresztő műsora
minden hétköznap, reggel 6-tól fél 10-ig

BUNDÁSKENYÉR

Egy
tartalmas
reggeli

BA-NYILAS HAJNALKÁVAL és URBÁN SZABOLCCSAL

Eszi, nem eszi, hallgatja.

Koppány és a haverok

Új műsor indul az Érd FM 101.3-on, a fenti címmel. A három műsorvezető: **Mák Dorottya, Havril Koppány és Magyar Kristóf** – három érdi középiskolás – értelemszerűen főleg a saját korosztályához szól majd, hetenként egyszer, szombat délutánonként.

Imád beszélgetni, és nem elsősorban Instán, Facebookon vagy TikTok-on. Havril Koppány a hagyományos, leülső dumálást kedveli, és nyitott szinte bár milyen témára. „Múltkor Dorottyával elkezdünk politizálni, észre se vettük, hogy eltelt két óra” – mondja. Ebből világosan

látszik, hogy ő egyáltalán nem olyan tizenéves. Tényleg, milyen egy tizenéves? Valószínűleg pont olyan, mint bármelyik más ember: különböző. Számos szakmai elemzés szól arról, hogy a mai tizenéves generáció már nem hallgat rádiót, egész nap a neten lóg, és az életéből szinte teljesen

hiányoznak az igazi társas kapcsolatok. Na, ha ez így van, akkor Koppány (és a haverok) egyáltalán nem átlagosak. Ők például rendszeres rádióhallgatók. „Reggel, suliba menet, vagy hétvégén, a munkában is hallgatunk rádiót. Én mondjuk általában Balázsékát, de most, hogy saját műsorunk lesz az Érd FM 101.3-on, ezt is hallgatni fogjuk. És ki tudja, talán jövőre már róluk is úgy fognak beszélni, hogy mi a Koppányékát hallgatjuk szombatonként...”

És hogy miről fog szólni a Koppány és a haverok? Mindenről. Az első adás például arról, mennyire jött be az online oktatás, ki mire használja az otthon töltött időt, és persze ki hogy bírja a karantént? „Én egész jól elvagyok, de tudom, hogy vannak olyan barátaim, akik annyira nehezen viselik ezt az időszakot, és olyanok is, akik az italhoz nyúlnak, hogy be ne kattanjanak” – mondja Koppány. Szó lesz ezen kívül a koronavírus-járvány idején csúcsra járatott legújabb örületről, a TikTok-ról, ahol mostanában nem csak a tizenévesek élnek ki örült hajlamaikat. Koppány szerint nem rossz időtöltés vicces home videókat készíteni és feltölteni őket a netre, olyannyira nem,

hogy már „igazán öreg negyvenesek” is csinálják, ráadásul nem is rosszul.

Az Érd FM 101.3 legfiatalabb műsorvezetője egyébként igazi sportember: valaha vízilabdázott, most pedig kézilabda-játék-vezetőnek tanul. Már vezet is

FOTÓ: DRASKOVICS ADÁM

meccseket, igaz, egyelőre csak a saját korosztályában vagy lejjebb. „A sport mindig is fontos volt az életemben, nem nagyon akarok elszakadni tőle. De hogy ezzel akarok-e foglalkozni felnőttkoromban, azt még nem tudom.”

K. P.

SPORT

Rock and roll a négy fal között

Nehéz helyzetbe kerültek a sportegyesületek

Az érdi Masters Sportegyesület, amely normál viszonyok között mintegy félezer érdi és környékbeli fiatalnak oktat akrobatikus rock and rollt, egyik napról a másikra térdre kényszerült. Azonban **Sárdi Anita** elnök, aki általában véve is folyamatosan keresi a megújulási lehetőségeket, gyorsan reagált. Az edzői stábbal összedugták a fejüket, és gyakorlatilag egy-két nap alatt átköltöztették a munkafolyamatokat az online térbe. A klubvezetővel beszélgettünk, aki több mint tíz főállású edzővel a járvány idején is igyekszik megteremteni a sportolási lehetőséget a város és a térség fiataljainak.

Mennyire volt zökkenőmentes az átállás?

Szerencsére tudtuk, hogy be fogják zárni az iskolákat, ezért felkészültünk rá. Videoanyagokat vettünk fel előre a versenyzőinkkel és az edzőinkkel, illetve létrehoztunk egy Facebook-csoportot, ahol azóta napi szinten online edzéseket tartunk a gyerekeknek.

Hogyan lehet ezt megvalósítani egy olyan sportágban, ahol nagyon sok múlik a résztvevők fizikai kontaktusán? Hiszen egy nagyformációban akár tizennégy-tizenhat táncosnak is együtt kell mozognia...

Természetesen térformákat és akrobatikákat sem tudunk most gyakorolni. Leginkább az alap technikai repertoár bővítése, fejlesztése a cél, akár a kicsiknél, akár a versenyzőknél. Szerencsére

re ezt videó formában nagyon jól tudjuk fejleszteni. Olyan, mint ha tükörben gyakorolnánk. Mi is látjuk őket, ők is látják magukat, a hibákat pedig folyamatosan javítjuk.

Hogy fogadták a tanítványok a kényszerzünetet, és hogyan reagáltak az újításokra?

A kényszerzünet mindenkit rosszul érintett, de az újításokat szerencsére nagyon pozitívan fogadták nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is, hogy valamilyen formában továbbra is lesz mód akrobatikus rock and rollt tanulni. A versenyzők közül mindenki csatlakozott az internetes

oktatáshoz, de a kicsik és kezdők közül is sokan velünk tartottak.

Jól gondolom, hogy a versenyzőknek, azaz a párosoknak, kis- és nagyformációknak ez a részbeni leállás a legproblémásabb? Akik ismerik az akrobatikus rock and rollt, tudják, hogy sok-sok hónap kemény munkája kell ahhoz, hogy egy csapat kellően összezokjon, mire eljön a versenyzés ideje.

Igen, nekik ez most nagy kiesés. Elmaradt az összes bajnokságunk az első félévben, bizonytalan a nyári tábor, és még az őszi szezon menetrendje és az arra való felkészülés is sok kérdést rejt magában. Egyelőre nem célunk a versenyzői egységek állóképességének fenntartása, az majd akkor lesz aktuális, amikor már lesznek konkrétumok a folytatást illetően. Jelenleg inkább azt próbáljuk elér-

ni, hogy mozogjanak az akrosaink, ne zökkenjenek ki teljesen. Tanítunk koreográfiákat, új blokkokat, nyolcasokat, illetve csiszoljuk a technikákat.

A tartós bezártság sok ember lelkiállapotára negatívan hat, amire általában a zene és a tánc, pláne a kettő kombinációja jó hatással lehet. Próbáltok segítséget nyújtani a teljesen hétköznapi embereknek, kezdőknek vagy akár felnőtteknek is?

A lehetőségeinkhez képest igyekszünk mi is segíteni a családokat. Heti két alkalommal van arra lehetőség, hogy a szülők és csemetéik együtt gyakoroljanak. Teljesen kezdő gyerekeknek is van tanfolyamunk, ahova azokat is várjuk, akik most először, otthoni környezetben próbálnak ki az akrobatikus rock and rollt. Élő és előre feltöltött oktatóanyagok, játékok, vetélkedők is várják az érdeklődőket. Én személy szerint nem is tudom, mit csinálnék tánc nélkül. Bizom benne, hogy másokra is jótékony hatással lesznek ezek a foglalkozások, amikkel a kevésbé stresszes mindennapokhoz szeretnénk hozzájárulni.

Pecsvác Péter

ÖNNEK CSAK 1 SZÁZALÉK, MÁSNAK AKÁR EGY ÉLET

Idén is minden adózónak lehetősége van arra, hogy május 20-áig rendelkezzen a befizetett személyi jövedelemadója 1+1 százalékaról. Magánszemélyként a megfizetett személyi jövedelemadójának 1%-át felajánlhatja egy regisztrált civil szervezetnek, további 1%-át pedig valamely technikai számmal rendelkező vallási közösségnek.

Az Érd Média centrum lehetőséget kíván adni az érdi és Érd környéki civil szervezeteknek és egyháznak, hogy a Média centrum felületein (az Érd TV-ben, az Érd Most internetes portálon, az Érd FM 101.3 rádióban vagy az Érdi Újságban) hívják fel a figyelmet saját tevékenységükre, és kérjék az adózók felajánlását.

A hozzánk forduló szervezetek egy alkalommal 100 százalékos hirdetési kedvezménnyel (vagyis díjmentesen) kérhetik hirdetésük megjelenését a négy felület egyikén.

Az Érdi Újságban ez egy legfeljebb egy darab 1/50-es méretű (48x50 mm)-es hirdetést jelent; a rádióban napi 3 db, legfeljebb 20 másodperces hangzó hirdetést (spotot), öt napon keresztül;

a televízióban ugyanennyi reklámpotot, vagy egy hét egy oldalas megjelenést a Képviseletben; az Érd Most-on egy darab cikksoldali bannert, 1 hétig tartó megjelenéssel.

Amennyiben a szervezet nem rendelkezik saját, nyomda- vagy adásképes hirdetési anyaggal, akkor ezek elkészítését a Média centrum vállalja.

Amennyiben a szervezet a fenténél több megjelenést szeretne bármelyik felületen a következő időszakban, arról külön megállapodást

kell kötnie a Média centrummal. Ebben az esetben a hirdetések listájából 80 százalékos kedvezményt adunk.

Részletes információkért kérjük, keresse kollégánkat, Baranyai Veronikát a baranyaiveronika@erdmediacentrum.hu címen.

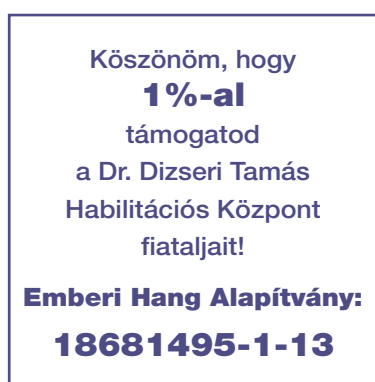

ujhazbudapest.hu

1214 BP. II. Rákóczi Ferenc út 372/B | +36-1-300-2500
2049 Diósd Balatoni út 10. | +36-23-888-788

Az érdi művészetért létrejött **POLY - ART Alapítvány** közössége örömmel és köszönettel várja az adózók **1 %-os** felajánlását a **18667369 - 1 - 13** adószámra

ÉRD-ALSÓ

RAJZ: BB